

Anglická terminologie v oblasti ICT a moderní edukace

ICT Koordinátor
Jihlava, listopad 2007

Tomáš Pitner

Masarykova univerzita, Brno
Universität Wien

e-mail: tomp@fi.muni.cz, tel: 549495940

- **Anglická terminologie v oblasti ICT a moderní edukace (5 hod)**
 - Základní přehled v obecné **terminologii v ICT** a moderní **edukace**, její význam a vazba na terminologii **anglickou**. Vhodné a snadno dostupné **výukové a informační zdroje** z vybraných oblastí ICT a vzdělávání.
 - Získávání dalších terminologických a výkladových informací volně na internetu a v dalších (i placených informačních zdrojích). **Wikipedie**, tezaury, slovníky, korpusy. Další známé internetové **encyklopedie** a informační zdroje (**portály** a **elektronické časopisy** k moderním trendům.

- **Česká terminologie ICT**
 - **O vývoji překladů odborných termínů v oboru ICT a slovníkovém projektu SPOT,**
Jiří Hynek, Přemysl Brada, Objekty 2006
- **Instalovatelný slovník**
 - Data pod licencí FDL, používá řada subjektů,
<http://slovník.zcu.cz>

- **Slovník anglické terminologie SPOT**
 - <http://spot.zcu.cz>
- **Slovník akronymů a zkratek**
 - **Acronyms and Abbreviations,**
<http://www.acronymfinder.com>
- **Webopedia**
 - Webopedia is an online dictionary and search engine for computer and Internet technology definitions,
<http://www.webopedia.com>

- **TechDictionary**
 - <http://www.techdictionary.com>
- **Slovníček terminologie pro učitele ICT a jazyků**
 - http://www.ict4it.org/en/en_glossary.htm

- **Glossary of Internet Terms:** A comprehensive list of Internet terminology compiled by Matisse Enzer:
<http://www.matisse.net/files/glossary.html>
- **FOLDOC (Free Online Dictionary Of Computing):** A searchable dictionary of ICT terms maintained by Imperial College, London:
<http://foldoc.doc.ic.ac.uk/foldoc/>

- **Čeští specialisté**

- **Mareš, Průcha, Švec, Walterová...**

- Stručné shrnutí pro studium

- http://is.muni.cz/elportal/estud/lf/ps05/mpmp071/ped_kategorie.pdf

- **Helena Jodasová, UPOL,**

- <http://kcjl.upol.cz/jodasova.html>

- **Lexicon of Learning**
 - <http://www.ascd.org/portal/site/ascd/menuitem.5a47c86b3b7b44128716b710e3108a0c>
- **Vyhledávání slovníků**
 - <http://www.glossarist.com/glossaries/education/Default.asp?Page=4>
- **„Pro každého“**
 - <http://www.nychold.com/hirsch-termin.html>

- **Volná encyklopedie**
 - V anglické verzi cca 2 mil hesel
 - Další FR, DE cca 1/3, PL 1/5...

Wiktionary**Wikinews****Wikiquote****Wikibooks****Wikispecies****Wikisource****Wikiversity****Commons****Meta-Wiki**

- **Encyclopedia Britannica**
 - <http://britannica.com>

- **Microsoft Encarta**
 - <http://encarta.msn.com>

- **Answers.com**
 - <http://www.answers.com>

- **World Book**

- <http://www.worldbookonline.com>

- **CIA World Factbook**

- geografické a socioekonomické údaje
- aktuální stav
- <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html>

- **Slovník je**

- nejčastěji **abecedně řazený** seznam slovní zásoby, vysvětlující slova z různých hledisek.
- Sestavováním slovníků se zabývá lingvistická disciplína zvaná **lexikografie**.
- Ve většině slovníků jsou slova zachycena pouze ve svém základním tvaru, tzv. **lemmatu**.
- (česká Wikipedia)

- **Velikosti slovníků**
 - **malé**, kapesní (do 10 000 hesel)
 - **střední** (50 000 až 60 000 hesel)
 - **velké** (nad 60 000 hesel)

- **Slovníky výkladové (jednojazyčné)**
 - v jednom jazyce, u každého slova lze nalézt informace ve stejném jazyku, dále je lze rozdělit na:
 - slovníky **současného** jazyka (významové, pravopisné, frazeologické, slovníky synonym, slovníky cizích slov atd.)
 - slovníky jednotlivých **historických** období a slovníky **etymologické**
 - slovníky popisující slovní zásobu **profesních** skupin
 - speciální **speciální** (retrográdní, frekvenční, valenční)
- **slovníky překladové (vícejazyčné)**

- www.slovník.cz
- slovník.seznam.cz
- slovníky.sms.cz
- slovník.tiscali.cz
- www.wordbook.cz

- **Centrum zpracování přirozeného jazyka
FI MU, nlp.fi.muni.cz**
 - <http://metatrans.fi.muni.cz>

- **Dicts.info**, <http://www.dicts.info>
 - výkladový, obrázkový metaslovník

- **Free Online Translator / WorldLingo**
 - http://www.worldlingo.com/products_services/worldlingo_translator.html
- **Babel Fish Translation**
 - <http://babelfish.altavista.com>
- **Dictionary @ reference.com**
 - <http://dictionary.reference.com/translate>

- **Český národní korpus**
 - <http://ucnk.ff.cuni.cz>
- **British National Corpus**
 - <http://www.natcorp.ox.ac.uk/>
- **Tematické korpusy...**

- **Původ slova *tezaurus***

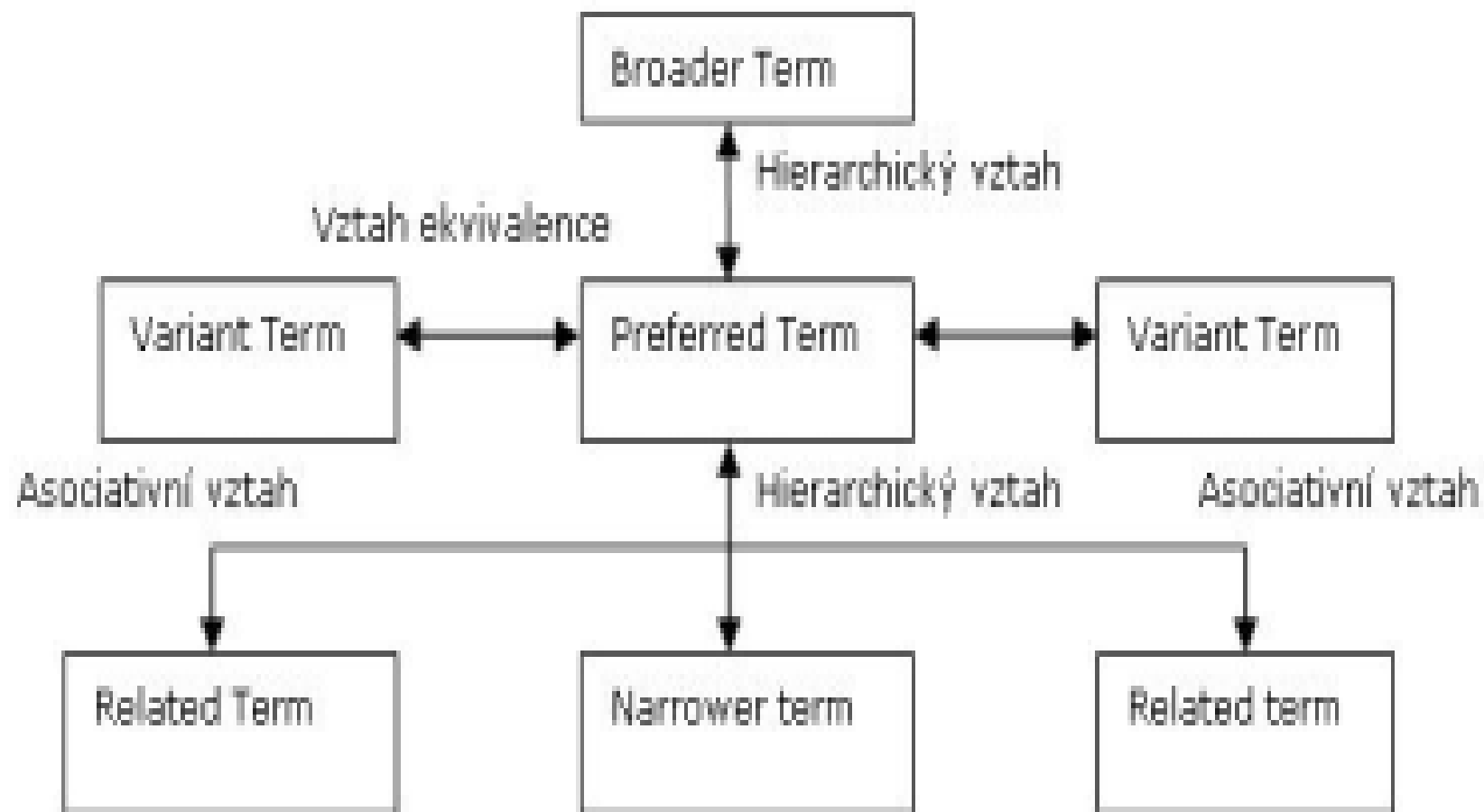
- též **thesaurus**, lat. „poklad, pokladnice“) je slovník, který uživateli nabízí seznam synonym, někdy i antonym.

- **Definice**

- **řízený slovník deskriptorů**, mezi nimiž jsou určeny vztahy **nadřazenosti a podřazenosti**, termíny synonymní a jiné související (česká Wikipedia, citováno List. 07)
- Lidově řečeno: slovník, který umožňuje uživatelům nabízet **shodný** nebo **podobný seznam slov**, což zajišťuje **shodné vyjádření problematiky** překladu určitého tématu popsaného jazykem autora do jazyka systému.
- Vyjadřuje pojmy, které jsou v přirozeném jazyce **těžko postižitelné** a pomocí **složených termínů** a dalších nástrojů překonává problémy s jazykem umělým.

- **Další definice**

- Tezaurus - **sémantická síť konceptů** spojující slova s jejich synonymy, hononymy, antonymy, bližšími a vzdálenějšími výrazy a souvisejícími výrazy.
- Tezaurus (dle ANSI a pro naše potřeby) - kontrolovaný slovník, ve kterém jsou definovány vztahy ekvivalence, hierarchie a asociace pro potřeby zlepšeného získávání dat. (cit. *David Bureš*, <http://interval.cz/clanky/artefakty-informacni-architektury-rizene-slovniky>)

- **Typy tezurů podle funkce**
 - **Klasický** - používán pro indexování a prohledávání, pomáhá mapovat variantní výrazy na preferované při indexování dokumentů
 - **Indexový** - konzistentním indexem a jeho namapováním na dokumenty vyučujete uživatele k používání vašich výrazů
 - **Vyhledávací** - v případě, že nejste schopni použít indexaci na úrovni dokumentů (dodáváte obsah třetích stran jako novinky). Můžeme nechat uživatel prohlížet tezaurus a nalezené výrazy použít jako předdefinované dotazy

- **České standardy**

- ČSN 01 0193 Dokumentace. Pokyny pro vypracování a rozvíjení jednojazyčných tezurů.

- **EUROVOC**

- http://www.psp.cz/kps/knih/e_zakinf.htm
- Tezaurus Eurovoc je **vícejazyčný polytematický tezaurus** zaměřený na oblast **práva a legislativy Evropské unie (EU)**.
- Eurovoc lze využít zejména v knihovnách a informačních střediscích specializovaných na právo, legislativu a politiku.... V některých případech slouží Eurovoc také jako **propojovací selekční jazyk** v některých metainformačních systémech.

- **EUROVOC (pokrač.)**
 - Eurovoc existuje v **17 oficiálních jazycích členských zemí Evropské unie** (angličtina, dánština, francouzština, němčina, maďarština, řečtina, španělština, italština, nizozemština, portugalská, finština, švédština, slovinština, slovenština, litevština, lotyšština a čeština).
 - V dalších zemích se překlad Eurovocu do národního jazyka připravuje.

- **Český pedagogický tezaurus**
 - spravuje *Národní pedagogická knihovna Komenského*
 - http://www.npkk.cz/npkk/zakl_tez.php
 - obsahuje termíny z oblasti **výchovy a vzdělávání** (jejich teorie, výzkumu i praxe) a
 - výběrově termíny z dalších souvisejících oblastí (psychologie, sociologie, jazykovědy, přírodních a společenských věd, ekonomiky apod.).
 - Vznikl překladem anglické verze Evropského pedagogického tezauru a jeho doplněním o řadu dalších potřebných termínů.

- **Český pedagogický tezaurus**

- různé pohledy na obsah: „shora dolů“ vs. abecedně
- česká verze: http://www.npkk.cz/cgi-bin/waa1gate.exe?WAA_PACKAGE=kpopac&WAA_FORM=dbViewAut&Fond=59&ID=2568&Tree=-1
- anglická verze: http://www.npkk.cz/cgi-bin/waa1gate.exe?WAA_PACKAGE=kpopac&WAA_FORM=dbViewAut&Fond=59&ID=2568&Tree=-1&TLang=EN
- abecední rejstřík:
<http://www.npkk.cz/npkk/tezaurus.php>

- **Český teologický tezaurus**

- ČTT je primárně určen pro využití v oborových knihovnách (informačních střediscích), tzn. institucích s gescí **teologie** a příbuzných oblastí (**religionistika, filozofie**).
- ČTT je **interkonfesijním tezaurem**, který je vhodný pro indexaci dokumentů ve všech oborových knihovnách bez ohledu na konfesi. Zohledňuje stávající rozdíly odborné terminologie, jež vyplývají z odlišných paradigmat jednotlivých konfesijních teologií (např. katolické a protestantské teologie).

<http://www.etf.cuni.cz/~library/infoctt.html>

- **Portály a databáze výukových objektů**
- **DILLEO**
 - knihovna z prostředků projektů MŠMT
 - společné dílo českých VŠ
 - <https://dilleo.uhk.cz/dilleo/>
- **LeMill**
 - výsledek mezinárodního projektu
 - převážně střední a východní Evropa
 - <http://lemill.net>

- **TELMAE**
 - budován na UK v Praze
 - <http://telmae.karlov.mff.cuni.cz/welcome.nsf>

- **ARIADNE**
 - evropský portál výukových zdrojů
 - <http://www.ariadne-eu.org>

- **Elektronické časopisy a infozdroje o vzdělávání**
- **Česká škola**
 - časopis *Computer Pressu*, <http://www.ceskaskola.cz>

- **Dotazy, prosím**

- Tomáš Pitner, tomp@fi.muni.cz